

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს			
თვე	მან.	თვე	მან.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცხადვე ნომერი ერთი შაჟრა

ივერია

აჭოის დასავლეთ და კრომ განვადგომავ
დასავლეთი უნდა მივპაროთ თვისი რულქ
ცხად, აქეთა ში ავტლის ქუჩაზედ, ვარანცო
ქაღალის პარკებორ, ახე გრუნისქილას სან
დ მა: წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგად
დროის განვადგომას, სადავად-ანაჟურ პან
კის სახლებში, სახლდის ქუჩაზედ.
უნაი განვადგომას: ჩვეულებრივი სტრი-
ქონი რვა კაპეტი.

1877—1893 ს ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ ი უ რ ს გ ა ზ ე თ ი 1877—1893

სასწავლებელი და პანსიონი ჯორჯიკიასი

(ქუთაისი)

გიმნაზიის, პროგიმნაზიის, რეალურ და სხვა სასწავლებლების პირველ და მოსამზადებელ კლასში მომზადებისათვის აიღებს სამსახურს თათიურად. პანსიონერებს შენახვისა და სწავლისათვის გადასდებიან ფულიად 180 მან. სასწავლებლის პანსიონში შეუძლიანთ იქონიონ ბანი და სწავლაში დახმარება გიმნაზიის და პროგიმნაზიის მოსწავლეთათ. მეორე, მესამე და სხვა კლასებში მომზადებისათვის მუდმივად აიღებს. ვისაც პანსიონში შეიღოს მიზარება ან დატოვება უნდა, საჭიროა ოც ავივსტრადან პირველ სექტორში მზარმელ შევადტობინოს (ტფილისის ქუჩა, საკუთარ სახლში).

(5—3)

ჯეებს მხე და საქმის მოკვარუ-ლი კაცი.

თუ ამ ახალგაზრდა კაცთ, რომელნიც ჩვენ გვწერენ, სიხარულით წაგადათ და მვესწავლით ჩაის გაშენებას და მოკვანს თვით ჩინეთშია; საკუთარ საშავლებს არა აქვთ, მაშინ ისინი, თავისთავად ცხადია, ვერ შესარულიებენ იმ გარეს აზრს, რომ ჩვენ ქვეყანაში გავრცელებულ ამ ძვირფასის მცენარის კულტურა.

ამ შემთხვევაში, ჩვენ ვფიქრობთ, შესაძლებელია ეს საქმე მოკვარულს ამ წინადაც: რაჟი საქართველოში ჩაის მოკვანა მოხარებულად დამოწმდება და საუფლისწულო უწყება მოჰკავდება ამ საქმეს ხელს, იმედი გვაქვს, რომ ესევე უწყება დაეხმარება ჩაის საქმის შესწავლის მსურველთა და გავზარდოს მათ იქ, სადაც ხარობს ამ მოკვავთ ეს მცენარე, იმ პირობით, რომ შემდეგ ამ ხელეობის შესწავლისა და დაბრუნებისა სამშობლოში, დაუდგენენ ჯამგირში საუფლისწულო უწყებას და გადახსნა დახარჯული მათ უნდა ფული. ამას გარდა, არც იმაზე უნდა ვიყოთ უსუსო, რომ თვითონ მუერენობის საზოგადოებას ხაზინა ადმოუჩენენ შემწავლის ასეთ პიონერებს და გავზარდინან სახელმწიფო ხარჯით. მართებლობას გარდაც ესმის, რომ ამ გვარად დახარჯული ფული დაგარგული არ არის, და სასურველი გავრცელებულ ქვეყანაში უკვე უნდა იქნებოდეს, რომელიც ჰქონდა სიმადრესი, როგორც მცენარე.

ვრებათ, აგრედვე თვით ხაზინას.

ამ მხრითაც იმედი გვაქვს, რომ ჩინეთში გამგზავრების მსურველთა ახალგაზრდებს დაბრკოლებული შეხვედრათ, თუ პირველი აღტაცება მალე არ გავრცელდება.

ამას გარდა, ქართველ საზოგადოებაში უკვე დიდი მოინახება იმაღენი ქვეყნის კეთილის მსურველი, რომ იარის და ხაზინის ცაცის ხარჯს რამდენსამე წყდს გაუძღვრის, აღიანდე-გი ეს ცაცები საფუევიანსა და ქვეყნისათვის ნამდვილად გამოსყენებულ საქმეს დადაგენ. ამის მაგალითი წინადაც მუეგზვედრია არა ერთი და იარი, და დაბრუნებული ვართ, ასე იქნება ენადაც.

მაგრამ წარმოვიგინებთ, ეს უკანასკნელი მოლოდინიც გაცუვდება, მაშინაც არის საშავლება, რომ დონისძიების უქონლობის გამო საქმე არ ჩაიშავლოს.

იღონდე-გი გამაჩნდნენ ნამდვილად მსურველი და შემძლებელი ამ საქმის შესწავლისა, და ჩვენ იმედი გვაქვს ხელის მოწერითაც შევავსოთ ის ხარჯი, რაც ამ საქმეს მუუნდება.

ავისტო 25-ს მიხეილის საავადმყოფოში აღიარენ არ მიუყვანი-ათ.

იმევე დღეს შორჩა და გამოვიდა საავადმყოფოდან სარქის სასარქი-სოვი.

გუშინ დილით მიხეილის საავადმყოფოში სულ 6 ხოლვით ავადმყოფი დარჩა.

ამ თვის 26-ს პოლიციის მეთე ნაწილში, დიდუბეთი, ნიკოლოზის სახლში ხოლვით ავად გახდა რკინის გზის მოხელე ილია ჩაწეროვი, რომელიც იმევე დღეს საავადმყოფოში გარდაიცვალა.

რკინის გზის საავადმყოფოში ერთი გარდაიცვალა.

პარაკეტს, ავისტო 27, დილით, ტფილისში სულ 9 ხოლვით ავადმყოფი დარჩა.

ბეჭდვას და გამოავა შემოადგომას დამ- ლექს

ქართულ მწერალთა და მოღვაწეთა სუ-რათობით

საქართველოს კალენდარი

1894 წლისათვის.

«საქართველოს კალენდარი» გონცხადების დაბეჭდვის მსურველთ შეუძლიანთ მიმართონ გამოცემელს ვალ. გუენსაქ. ტფილისში სათავალ-აზნაური პანქში.

ფასი: 1 გვერი წიგნის თავში 12 მან., ბოლოში 5 მან., 1/2 გვერი 3 მან.

(5—2)

სიტყვა, თუ საბჭო?

«ივერიის» მეთაურის გამო ჩაის პლანტაციის ჩაქმში, ჩვენ მოგვივდა რამდენიმე წერილი სხვადასხვა მხრითგან. როგორც სჩანს, ამ აზრს მთაბეჭდილება მოუხდენია.

ვისაც-გი მოსწონება ის აზრი, რომ წავიდეს და ჩინეთში ადგილობრივად შეისწავლოს ჩაის მოკვანა, იმასაც გვატყობინებს, რომ ასე შორს წასასვლელად და რამდენსამე წელიწადს იქ დასარჩენად დონისძიება არა გვაქვს.

საშავლების უქონლობა, რასაკვირველია, დიდი დაბრკოლება უკვედს საქმეში, მაგრამ არა ისეთი, რომელიც ვერ გადაბაძი-

ბელმწიფოთა სკოლებისა. საშუაო მკითხველს: «დალუქტული თევზი გერ არავის დაუფსებათ». როგორ გვედრებათ, მანო ხოტველო, რომ ხან დასავლეთ ევროპისა და ამერიკისაკენ იწვიდთ ხელს და იქარ ამებს მოგვიხიბრობ, ხან კიდევ დრო-მოკე მუღს და დახმარებულ ჩვენებურ ანდუზებს იმეორებთ! როგორ არ იყო, რომ დალუქტული თევზის ფასს ვარაუდობენ და ყველა თევზის საყრი ალავი იმის კვლობაზე იჯარით გაცემული. საშუაო მკითხველს: «იმის მაგალითით რომ, რომ საქმე მუერენო სასწავლებელსაც, რომელიც 5 ათას მანეთზე ბევრად მეტი იხარჯებოდა, ვერაფერი სარგებლობა მოუტანა». ვითომ ესეც საშუაო რისხემ! თუ სასწავლებელი ურიგოდ იყო მოწყობილი, თუ სულად გამედა ხელმძღვანელი ჰყავდა, რა სარგებლობა უნდა მოეტანა, თუნდაც 5 ათასზე-იო არა, მილოინებოდ დაგხარჯათ ზედ! სწორედ ეს არის მიზეზი, რომ გვრე დაგინებით თხოვლობს გუიისი უფრო შეგებული ნაწილი, ისეთი სამეურნეო სასწავლებელი დაგვიარსეთ, რომლის პროგნამაც ჩვენს კანონებზე იყოს ექონლი და არა კანონებზე შეგდენილი. საშუაო მკითხველს: «მთელი (ს)

რუსიული სკოლა სოლისის ფსახა

ავისტოს 25, დილით, მიხეილის საავადმყოფოში სულ 7 ხოლვით ავადმყოფი იყო, რკინის გზის საავადმყოფოში 1, სამხედრო საავადმყოფოში 2 და 1 თავის სახლში.

დასავლეთ ევროპის და ამერიკის სახელმწიფოები მოფენილი პირველ-დასაწყისის სახლობო სკოლებით და, მიუთვავად იმისა, რომ იქ ცალკე გარონი ეფილი სკოლებიც (დამალი, საშუალო და უმაღლესი) ბევრია, ასეთი სკოლებთან ან განყოფილება დაარსებული (აგრონომიული და პრაფისინალური), ანდა იმევე სამეურნეო სკოლის ხასიათი აქვს მიცემული, რათა ყმაწვილებმა თეორიულ—განყენებულ სწავლისთან შეიძინონ პრაქტიკული, სკოლებში გამოსადეგი ცოდნაც... კარგი და პატიოსანი. მაგრამ ერთი ეს მიზანძანეთ, დასავლეთ ევროპისა და ამერიკის მაგალითები აქ რა მოხაზინა? იქ, როგორც თქვენ ამბობთ, მანო ხოტველო, აგრონომიული სკოლები ბევრია, მაშასადამე, სასწავლი მუერენიც ბლომად იქნებოდა. ეს უკანასკნელი გაუწყვეტ ხელმძღვანელობას, გზასა და მაგალითის აწვენებენ ცხოვრებაში იმით, რომელიც პირველ-დასაწყისი სამეურნეო სწავლა მიუღიან სახლობო სკოლებთან დაარსებულ სამეურნეო განყოფილებაში. ჩვენ-შიც სასწავლი მუერენი სანალოთი სამეხნელია. მუერენობა ისე სწარმოებს, როგორც ახსია და ათასის წლის წინდ სწარ-

ახალი ამბავი

*** ტფილისის გუბერნატორის ნება-დართვით ქალაქის გამკვანა შეუდგა ხოლხისთვის უფსას საჩიების და სასალოებისთვის გასამართავად ფულის შეკრებას შემოწირულებით.

შემოწირულება ფულით მიღება ქალაქის გამკვანის დარბაზში ყოველ დღე დილის 9 საათიდან 2 საათამდე, კვირა უქმეს ვარდა, ხოლო სხვა და სხვა საწიფევი ვაჭარბის უფსას სასალოში, კახეთის ქუჩაზედ, ყოველ დღე, დილის 9 საათიდან ნაშვად-ღვეის 2 საათამდე და სიამამე 4 საათიდან 7 საათამდე.

ფელეტონი

საქუთარის რამე-რამე

წავიკითხე რამდენსამე ფელეტონად გაქტრებული წერილი ბნისი. ხოტველიცა, რომელიც ცდილობს ადგილმტკიცის, რომ გუერთაში ცალკე სამეურნეო სკოლის დაარსებას სამოქალაქო სასწავლებლებზე უნდად მომზადი სამეურნეო განყოფილება ადგილმტკიცის. საბუთი? საბუთი მრავალი მოგვყარა. მამ მივეყვით ძალაშს საბუთებს არა ნაკლებ ძალაშს და რიხინის მოახრის ხოტველისის. საბუთი ჰარგვლა: «თუ აღმამანს სურს, რომ მისი ცხოვრება ისეთი იყოს, როგორც კაცს ეყარება, არც ბუქრის იმედი უნდა იქონიოს და არც სასოება წარაკვეთოს». ეს აფორიზმი შეიძლება სხვა შემთხვევაში გამოისადეგი იყოს, ხოლო აქ-კი სრულიად აბა აქვს ალავი. თქვენის აზრით, მანო, ხოტველო, მიეალოის მარხის მივედრათათვის დაბალი სამეურნეო სასწავლებელი ბევრია, მამ დაბალზე კიდევ უდაბლესის სამეურნეო კოდნით გინდათ გაუძლებელ პრაფილერს მოთხოვნილებად და საჭიროებას იქვეყნისას, რომლის ყუ-

ენა თუ არ ყუფნა? სამეურნეო კოდნის განკარგებაზე დამოკიდებულნი საშუაო მკითხველს: «გამოცდილები ამბობენ, სამეურნეო სკოლა რომ მართლად ხალხს მოუტანოს ისეთი სარგებლობა, როგორც მან მოამბეს სურს და ჩვენ, — 5—10 ათასი მანეთი სანქმობა არ არის». მე არ მითქვამს, ცალკე სამეურნეო სკოლის დაარსებას 5—10 ათას მანეთზე მეტი არ მოუხდენა-მეთქი. პირ-იქით იმას ვამბობდი, რომ ხარჯი ხარჯთან წავიდეს და ბარემ ცალკე სასწავლებელი დაგვიარსოთ-მეთქი. არ ვიცი, რად ჰქონდა და რად შემწემა ამის თქმა მანო ხოტველმა! საშუაო მკითხველს: «არც ერთი სამეურნეო სკოლა იკმარებს მთელ მარხისთვის». საკვირველია! ცალკე სკოლა არ იკმარებს მთელ მარხისთვის, განყოფილება-კი გაუძლებდა მვედრათა საჭიროებას! ერთი ვიკითხოთ ცალკე სასწავლებელს უფრო ბევრი ალავი და ვრცელი პროგნამა ექმნება თუ განყოფილება? რასაკვირველია, განყოფილებას. ასეთი არე-დგობა აზრისა და გასიფიონება საბუთისა განა მიეტყვება მანო ხოტველს, რომელსაც ისე ზედმიწევნით სკოდნით სრული ვითარება და ყოველგვარი კერძობა და დასავლეთ ევროპისა და ამერიკის სა-

ბელმწიფოთა სკოლებისა. საშუაო მკითხველს: «დალუქტული თევზი გერ არავის დაუფსებათ». როგორ გვედრებათ, მანო ხოტველო, რომ ხან დასავლეთ ევროპისა და ამერიკისაკენ იწვიდთ ხელს და იქარ ამებს მოგვიხიბრობ, ხან კიდევ დრო-მოკე მუღს და დახმარებულ ჩვენებურ ანდუზებს იმეორებთ! როგორ არ იყო, რომ დალუქტული თევზის ფასს ვარაუდობენ და ყველა თევზის საყრი ალავი იმის კვლობაზე იჯარით გაცემული. საშუაო მკითხველს: «იმის მაგალითით რომ, რომ საქმე მუერენო სასწავლებელსაც, რომელიც 5 ათას მანეთზე ბევრად მეტი იხარჯებოდა, ვერაფერი სარგებლობა მოუტანა». ვითომ ესეც საბუთია რისხემ! თუ სასწავლებელი ურიგოდ იყო მოწყობილი, თუ სულად გამედა ხელმძღვანელი ჰყავდა, რა სარგებლობა უნდა მოეტანა, თუნდაც 5 ათასზე-იო არა, მილოინებოდ დაგხარჯათ ზედ! სწორედ ეს არის მიზეზი, რომ გვრე დაგინებით თხოვლობს გუიისი უფრო შეგებული ნაწილი, ისეთი სამეურნეო სასწავლებელი დაგვიარსეთ, რომლის პროგნამაც ჩვენს კანონებზე იყოს ექონლი და არა კანონებზე შეგდენილი. საშუაო მკითხველს: «მთელი (ს)

დასავლეთ ევროპის და ამერიკის სახელმწიფოები მოფენილი პირველ-დასაწყისის სახლობო სკოლებით და, მიუთვავად იმისა, რომ იქ ცალკე გარონი ეფილი სკოლებიც (დამალი, საშუალო და უმაღლესი) ბევრია, ასეთი სკოლებთან ან განყოფილება დაარსებული (აგრონომიული და პრაფისინალური), ანდა იმევე სამეურნეო სკოლის ხასიათი აქვს მიცემული, რათა ყმაწვილებმა თეორიულ—განყენებულ სწავლისთან შეიძინონ პრაქტიკული, სკოლებში გამოსადეგი ცოდნაც... კარგი და პატიოსანი. მაგრამ ერთი ეს მიზანძანეთ, დასავლეთ ევროპისა და ამერიკის მაგალითები აქ რა მოხაზინა? იქ, როგორც თქვენ ამბობთ, მანო ხოტველო, აგრონომიული სკოლები ბევრია, მაშასადამე, სასწავლი მუერენიც ბლომად იქნებოდა. ეს უკანასკნელი გაუწყვეტ ხელმძღვანელობას, გზასა და მაგალითის აწვენებენ ცხოვრებაში იმით, რომელიც პირველ-დასაწყისი სამეურნეო სწავლა მიუღიან სახლობო სკოლებთან დაარსებულ სამეურნეო განყოფილებაში. ჩვენ-შიც სასწავლი მუერენი სანალოთი სამეხნელია. მუერენობა ისე სწარმოებს, როგორც ახსია და ათასის წლის წინდ სწარ-

მოვდა. უხსოვრის დროდამ დამყარებულის წეს-რეგის შეცვლა, მეურნეობაში იქნება ის თუ აღმამანს ცხოვრების სხვა გვარ წყობილებაში, დიდ ხერხსა და უნარს, დიდ ცოდნას და გამოცდილებას თითხობა, ასეთი დამარჯობება, ერთი მარცხი, ერთი უხელოვლად დადგებულ ნამიჯი სრულიად საქმობა იმისათვის, რომ უბრალო ხალხმა სამუდამოდ გული აიყაროს და ზურგი შეაქციოს თქვენ-მიერ დაწესებულ საქმეს. როცა ასეთი პირობასა და ვითარებაში ვართ მოქცეულნი, ცხადია, რომ სრული ჩვენის დონისძიებით უნდა გვცდილობდეთ ამ თავით თვე ისეთი მუერენი გაგამრავლოთ, რომელიც შეგნებით და საფუძვლიანად უნდა იცოდნებთ თავიანთი საქმე. ამითმა მაგალითმა უნდა დაანახოს მეუენებელ ხალხს, თუ რის შემსლებელი ნაწილი მუერენ და რა სარგებლობის მოტანა შეუძლია სამეურნეო კოდნას. გზლი ვიკითხოთ, თუ როგორ მუერენებს აღწერდის მანო ხოტველისი სატვიპოლო სამეურნეო განყოფილება? იქიდან გამომდინარე ახალგაზრდები შესძლებენ პირ-და-პირ ცხოვრებაში ჩაბნება და თავიანთის ცოდნით გზის გაკვლევას თუ არა? იმეტი შრომა და

* * * ქ. ლიონში მომავალ 1894 წ. გამოაგენა ვაიანარტება. ამ გამოაგენის კომიტეტის წარმომადგენელი ბ.ნი ალექსანდრე მანავცი გვთხოვს დამბეჭდული შედეგი წერს: „მომავალ 1894 წელს, აპრილში გამოაგენა მსოფლიო საერთაშორისო გამოაგენა ქ. ლიონში (საფრანგეთში). თანხმად გამოაგენის კომიტეტის სურვილისა ექსპონატების ბიუროს დირექტორმა დანიშნა აგენტად მთლიად კაცკასიისა.

გამოაგენის კომიტეტის აზრით, კაცკასიის ყოველ გვარი ნაწარმოები კარგად არ არის ცნობილი საზღვარ გარედ და ამიტომ კომიტეტმა მოიხსურა, რომ 1894 წლის გამოაგენაზე ქ. ლიონში გაგზავნილ იქნას კაცკასიიდან სხვა და სხვა ექსპონატები.

სრული 15 წელიწადია, რაც კაცკასიაში ესტუმრობდა და კარგად ვიცოც ამ მაღლიან ქვეყნის ყოველ გვარი სიმადარე.

ამიტომ უფორილესადა გვთხოვ, გავარკველოთ ხალხში ეს ამბავი, რათა მომავალ 1894 წლის გამოაგენაზე ქ. ლიონში რაც შეიძლება მეტი ექსპონატები გამოაგზავნოს სხვადასხვა გვარ ნაწარმოებისა.

* * * ბათუმში დღემდე იუწყებიან, რომ 27 აგვისტოს, დღის 7 საათზე, ცეცხლის გემით „Опаша“ ბათუმს მისულა სომეხთა კათალიკოზი მკრტიჩი I, რომელსაც დახვედრიან ქუთაისის ვიცე-გუბერნატორი, ქუთაისის მოურავი, დეპუტატი ტფილისიდან, ქუთაისიდან, ფოთიდან, ახალციხიდან და არტვინიდან და დიდ ძალი სომეხობა. გემიდან გადმოსულა თუ არა, ხალხს დაუწყვიტა კვიციქ-ს ძაბილი. კათალიკოზი შებათს დილით საგანგებო მატარებელით გამოავა ბათუმში. ღამე მცხეთაში დარჩება და კვირას დილით ტფილისს ჩამოვა.

* * * ქ. ბათუმში: ბათუმში ტფილისიდან მოწყველულ ბ.ნი ჭორბიძეს მშენებელი ხორა ჰუაგს გამოართვა. თუ

მეკადნიერება მისაბანი და სამაგალიონი იქნება უკონანართათვის თუ არა?

არ ვიცო, და მოსკოვთა შესახებ ბ.ნი ხოტევილი და მომადლიერებელი მისინ რას იტყვიან, ხოლო ჩვენ (საკამათო საგნის გამო ბევრნი არიან ჩემის აზრისანი) გსთავებ ვიცოთ, როგორის სწავლა-ცოდნით აღჭურვილი მეტურნეებს გამოგვიზრდის მოსალოდნელი განყოფილება. თავის-თავად, საკუთარის ძალი-ლინით და სწავლა-ცოდნით ისინი ვერაფრის გაკეთებას ვერ შესძლებენ ცხოვრებაში, რადგანაც არც ერთი დარგი მეტურნეობისა თავბოლოიანად შეგნებულნი და ხეირიანად შეთვისებულნი არ ექნებთ; ხოლო ხელ-მძღვანელები, გზისა და მამკალითის მარეგნებელნი სოფლად არავინ ეყოლებათ. ყოველსავე ამის გამო იმათ გარეშე მეტურნეობისა უნდა ეძებნენ ცხოვრების სახარის, გარეშე მეტურნეობისა უნდა აიხიონან საქმე და ნუ თუ ამისთვის ნ ათასის მანეთის დახარჯვა ფუქი და ამით არ არის! ნუ თუ მართლა ეს ის კიანა ჩიტი არ არის, რომელიც ვაბლდენად არა ღირს, ხოლო დღევანა მეთი მოკლენა და ზარალია ამას განა ის არა სჯობს, რომ ბაიქე ნ ათას მანეთით კიდევ რა-

მეც ამ საქმისთვის შედგენილს კომიტეტს ბ. ჭორბიძესთან პირობა ჰქონია, მიეზღვდებინა ხორა იმდენად, რომ სამის თთვის შეზღვევანიც ეკავებინა ეკველსაში წერის-წესით, მაგრამ ბ.ნი ჭორბიძე დიდ შრომა-მეცადინეობით თიქვის ერთს თივეში იმდენად მოაწადა ხორა, რომ ჩვენს ეკველსაში ეს რამდენიმე კვირა უკვე გვესმის ნორტებზედ გავარჯიშებული ქართული ხორის მშენებელი წყობილი ვალობა, რომელიც თან-და თან ვარჯიშდება და ხალხსაც ბევრს იზიდავს. ესლა ბ.ნი ჭორბიძე ავარჯიშებს ის ხორას და უმარადებს ლოტბარს.—დიდი შრომა და დეაწლი მიუძღვისთ ამ საქმის მოთავეებს; დიდის მაღლობისა და თანავარძობის ღირსნი არიან ისინი. დიდის მაღლობის ღირსნი არიან ავრედვე ის პირნიც, რომელთაც ამ სასარგებლო საქმისათვის დეაწლი მიუძღვით.

შემოსენებულ კომიტეტს განზრახვა აქვს შეადგინოს საზოგადოება, რომელშიც შექმნილია-და ვერაფერ შემოქმედის წილის ფულით ფონდი დაარსოს; ამ ფონდის დანიშნულება ის იქნება, რომ ბათუმში საშუალო ქართულ საეკველსიო ხორის ნივთიერად დაეზმაროს და ქართველების ეკველსიის ზოგიერთს საკურობისთვის მზარუნველობა გასწავოს. ვისურვებთ, რომ ამ კომიტეტმა შემდეგშიც ეგრე იხმნოს და ამ საქმეს კეთილი ბოლო ექმნას.

* * * ს. ა. ღ. ვ. ახალციხის საქველმოქმედო საზოგადოების კომიტეტი მაღლობის უტყაბლეს ყველას, ვისაც კი რამე წიგნი შეუწირავს დედათა სკოლისთვის

* * * ქ. ს. ი. დ. ა. ვიკრას, 22 მარია-მომბისთვის, სიღნაღის კლუბის დარბაზში გამართულ იყო „კონცერტი“ ბ.ნი კონსტანტინე ლახარის ძე ტურის შვილის თაოსნობით. კონცერტის შემოსავალი დანიშნული იყო ერთი ნაწილი ავარგორის სომხისა, მეორე—ქართველთა ეკველსიის გუ-

დენიზე ნ ათასი მანეთი დაიხარჯოს და ცალკე სამეურნეო სკოლა დაარსდეს უფრო გრცელისა და ჩვენ ცხოვრებასთან შეწყონ-შეფარებული მათის პროცამით! წინ დაუხედვად, საქმის ყოველგვარ ეკრობობის გაუთვალისწინებლად ნ ათას მანეთის-კი არა, გრომის დახარჯვაც ცოდვად ბრალი. ყოველმა დახარჯულმა გროშმა შესაფერი აღნაღინები, შეხვეფი სარგებლობა უნდა მოგვეცეს, თორემ უნაგარიშობაში დაევიქვრენ, წინადაუხედაობისათვის პასუხს გვაგებინებენ. ჯერ ისეთი მეურნეობა აღვხარლოთ და გავმარავლოთ ჩვენს ქვეყანაში, რომ თავისთავად შევიძლონ ცხოვრებაში გზის გაკვლევა, მეტურნეობის რომლისავე დარგის ნამძილა და პატრონობა. როცა იმათ შრომა სასურველის ნაყოფით და გვირგვინდება, მისაბანი და სამაგალითა შეიქმნება, შემდეგ, რასაკვირვლია, პირველ-დაწყებით სამეურნეო სკოლათა და განყოფილებათა შესახებაც უნდა ვიფიქროთ და ვიპურნოთ. მაშინ ისინიც, ვისაც პირველ-დაწყებითი სამეურნეო ცოდნა მიუღიათ, ადვილად გაიკვლევენ ცხოვრებაში გზას, რადგანაც მაგალითი ცხები-წინ ექნებათ, რჩევისა და დარჩევის მიმეცემი გვერდით ეყოლებ-

მითების გასამშენებლად და მესამე ნაწილიც მომავალ დედათა სასწავლებლის სასარგებლოდ. ხალხი ძლიერ ცოტა დაესწრო. შემოსავალი სულ 27 მანათი იყო. აქედან 4 მანათი ბილიეთისა და აფრემის დასასტამბად მისცეს და კლუბის დარბაზის ქირა 13 მან.

* * * ს. ა. ღ. ბ. გ. უ. ბ. გ. უ. (კახეთი), 20 აგვისტოს: წლივანდლისთანა ბანგრძლივი გვაღვიანა ზაფხული არც დღის წელს არ გვახსოვს. წლივანდელს მოსავალი ძლიერ კარგი პირი უნდა და ასე გვეგონა, რომ შარშანდელზედ თუ არ უყუთესი, ნაკლები ხომ მაინც არ იქნებოდა. მაგრამ ამ წყევლმა გავლივანა მიანდებმა საშინლად შეაწადა და დაზიანა ყოველ გვარი მიწის მოსავალი, ნამეტნავად-კი უფრო ვენახები, რადგანაც დიდს სიციხეს ვერ იტანს ისედაც ფიცხს ადგილებზედ გაშენებული ვაზი და უმარადესი აქაურ ვენახების ურწყავია. ერთის სიტყვით, ყოველ წელს ჩვენის მოსავლის ბედს და უბედობა დამოკიდებულია ამინდზე. წელს სრული ორი თივე ისე გავიდა, რომ ცვარი ნამი არა გვარისებია.

მთავრობის განაპარზულებანი

კაცკასიის გუბერნატორებს და ოქტკის უფროსებს ნება მიეცათ ადვოკატირეობა და სხვა დასახლებანი კენს ვან-პროკურობის დასაცავად. აგრედკე მიეცათ უფლება ამ დასახლებანი დამარტვის თანამოსახლე უფლებანი 500 მანათი ვარსამისა დასჯონ, ან სამ თივეზედ დასატამბონ.

ქორმის მღვდელი

მარაბიდი (ბათუმის ოლქი) (შედეგი *)

ამ ხუთის თთვის წინად, მარადიდის უფროსისათვის გამოუცხადებით

*) იხ. იფერია, № 182.

ბათ. მკოდნე მეურნეთა წინანდელი ნაშრომ-ნაღვაწი მათთვის სახელმძაო მათის წიგნი იქნება, რომელშიც მათის მომავალი შრომის პუნას და გვეგმის უარყოფილები, რათა დაბრკოლებმა და მარცხი აიშორან თივენი და...
 აი, ბატონებო, ის მოსაზრებანი, რომლითაც მე ვხელმძღვანელობ საკამათო საგნის ასე თუ ისე გადაწყვეტის შესახებ. შეიძლება ეს ბ.ნი ხოტევის არც მმარადე იქნენ და არც ღვინჯა, მაგრამ, მისი თქმისა არ იყოს, ესეც ტემპერამენტუა და მოკლებული. ისიც შესაძლებელია, რომ პატრიარქებმა ჩემმა მოკამათებ ევროპისა და ამერიკის სკოლების ავკარგი ზეპირად იცოდეს, ხოლო ჩვენის ერისა და ქვეყნის შინაური საქირობანი ნაკლებად ესმოდა, ან-და ამ საქირობებთა დრო და ოღვი არ გავგებოდეს.

ჩემს წერილში, სხვათა შორის, ისიც იყო ნათქვამი, რომ თიეთი-ნება და თავ-მოკვეთი უფროსის შეუძლია პეტროლის მასწავლებლის საქმეში ჩაერთოს და მით საქმე გაფუჭდეს მეთქი. ამხედ ბ.ნი ხოტევილი მოკვეა წილოდარბობის, რომლიდაც მხოლოდ ის დასჯენა შეეძლიდა გარმოკრანთა, რომ კანონია და სა-

ოფიციალურად, რომ დღის შემდეგ თქვენს საუფროსოში საზღვარ გარეთელი ხოჯა და მოღვიბი აღარ შენაშენებთ და ეცდეთ, ყველაფერი ყოველთვის ადგილობრივ მცხოვრებთაგანი იქნენ და დღენდონო. უმარადესი ბრძანება, რასაკვირველია, რომ სისრულეში უნდა მოვიდეს, რადგანაც ამ ბრძანების ბევრი სასიკეთო და საკეთილო მხარეებია აქვს საგნად, მაგრამ ვიტყვით იმასაც, ასეც ბრძანებისთვის ცოტადენდის ისტატობაც არის საჭირო, რომ ამ ისტატობის მეოხებით საზღვარ-გარეთელად შემოსულ მოლო-ხოჯების საქიელი აიღავმოს და აქედამ, დღეს თუ არა, შეზღვევ მაინც იქნენ ვის-თამაკეთილი.

მისთვის საჭიროა, რომ ბათუმში, ან ტფილისში დაარსდეს ამათვის სასულიერო სასწავლებელი. ამ სასწავლებელს მიეცეს რიგანი წესდება და წესები და ქართველ მამადიანებ-საც გამოეცხადოთ, რომ ვინც ამ სასწავლებელში არ მიიღებს სწავლას, იმას ნება არ მიეცემა ხოჯობისა. ასეთის სასწავლებლის გამოართვა მთავრობისთვის ძვირად არ დაედება და გარდა ამისა, ეს მთავრობისთვისაც ძალიან სასარგებლო იქნება, რადგანაც ამ სკოლის არსებობით შესაძლებელი იქნება, ნამდვილი და რიგანი ხოჯები გამოიზარდონ, რომელთაც ქართული ენა და საქართველოს ისტორიაც ეცოდნებოთ, რუტული ენა და სახელმწიფო წესები და ესენი ხალხისათვის დიდად სასარგებლო იქნება. გარდა ამისა, უეპველია, ესენი გაემეგში საწურ დაუთრებულს გაიჩენენ და დღის შემდეგ ემწავლებლის რიტესაც რიგინად ჩასწერენ, თორემ ამით ეს დიდენდამდის-კი არ იქიან და ვისმე მრევლთაგან თივის შვილის წლივანობის ვაგება რომ უნდოდეს და მოწუბობის აღება, ის ვერაფერს მაწუბობს აიღებს ისე, როგორც რიგი და წესია და როგორსაც რუსეთის სახელმწიფო კანონ-მდებლობაც თხოვლობს.

უახეთ სკოლა-და მანეე ხოჯე

მართალია, ხოლო რამდენი შემთხვევა ყოფილა ისეთი, რომ თიეთი-ნობას, თავმოყვარეობას, ინტრიგას ბევრი საქმე წაებინოს, ვიდრე საქმე კანონითა და სამართალით გადაწყვეტოდა. \times კიი ხანია, სკოლის ცხოვრებას თვალ-ყურის ვადენებთ (რამდენი ბრძანებდით, ბ.ნი ხოტევილი, გადგენობით რომ ბრძანებთ?) და ჯერ არ ვეყოფილავთ (კიდევ მრავლობითი რიტესი) მოწუბ იმისა, რომ რომელიმე საკეთილო აზრი სკოლის უფროსის თიეთი-ნობა-თავმოყვარეობის მსხვერპლი გამხდარიყოს. ალბად ვერც თვალის გვერიათ, ვხიზლობ და ვერც ყური მისვიალ თორემ ვაგიებდით, რამდენი ურავო-ბა ჩაიდინა, რამდენი აურ-ზაფერი მოახდინა ტფილისის სახელობის სკოლის ინსპექტორმა ბ.ნი ხარკოვმა და რამდენად დაქვეითა ამ სკოლის საქმე. ეს არც იმდენად ძველი და შორეული ამბავია. ხოლო, თუ ტფილისში, სადაც აურაცხელი დარაჯი და მკველი ჰყავს კანონს, იმდენი ამბავი მოახდინა ერთის კაცის თიეთი-ნობამ, რაღას უნდა მოველოდეთ რომელსამე მიკრებულ სა-დასრა ქალაქში!

მისასრულ, არ შემიძლია არ წერ-მოვსთქვა დიდი განკვირება იმის

ბის და მოღვიბის რიტევი მაინც არ მოისპობა, ვინდ რომ ყველაფერ ყოველთვის სულ ქართველების ნი-შნადენენ. არ მოიშლება მიტომ, რადგანაც დღევანდელ ქართველთა მოღვიბის უმეტესნი ნაწილნი ტრა-ზიონის და სტამბოლის ოსმალების მექეთები (სასულიერო სასწავლებელი) სასევა ქართველ ახალგაზრ-ცამწვილებით, რომელთაც პირველ დასაწყისი სწავლა აქ მიუღიათ და შემდეგ ოსმალეთში წასულან, რომ სწავლა იქ დაამთავრონ, მოლოებისა და ხოჯების მოწმობებით მიიღონ და მერე დაბრუნდნ საქართველოში. ოსმალეთიდან მოსულ ქართველთა ხოჯების უმეტესი ნაწილი ისე ფანატოკოსონენ, რომ ბევრად აქარბე-ბენ თვით ნამდვილს ოსმალის ბო-ჯა-მოღვიბს, რომლებიც ტრამით და შთამომავლობითაც თათრები არიან. ოსმალთად მოსული ნამდვილი თათარი მოლო-ხოჯები ისე ვამბდობთ ვერ ჰქადაგებენ ხალხში ქართულ ენის სიტყვილს, საქართველოში დარჩენს და მთავრობის ზიზხს, როგორც ოსმალთა ნასწაველი და საქართველოში დაბრუნებუ-ლი მოლა და ხოჯები.

მაშასადამე, საქართველოში, ქარ-თველ მამადიანებს ვინდა ოსმალის ნამდვილ თათარ მოლო-ხოჯები ჰყო-ლიათ და ვინდ ქართველი, აქ საქმე უმთავრესად სკოლისა და მოღვი-ბის აღზრდა-განვითარებას შეეებთ. ერთის სიტყვით, ამითი სასწავლებელიც ისევე უნდა იქნას დაარსებუ-ლი, როგორც რუსეთში ყაზანის თათრებისთვის არის.

ასეთი სკოლის დაარსება მით უფრო დიდს საქირობებს შეადგენს, რადგანაც დღეს, ამოღლითა მხარეში, ბათუმის ოლქში, ართივის ოლქში, არტაანის ოლქში, არდამუჯში და ყარსის საგუბერნატოროში ერთი სა-სწავლებელიც არ არის. ერთი სასწავლებელიც დღეს მხოლოდ აქარა-შია, სახელდობრ დაბა ქელაში, სა-დაც 25 ემწავილი სწავლობს, მასწავ-

გამო, რომ ეს ყოველის მხრით გა-მორკვეული საგანი საკამათოდ გადა-გვეტყა და ბ.ნი ხოტევილმა იმსულე-ბილად დაგვეტყუებინა მისთვის ისეთი კუშმარტება, რომელიც არც ერთს შეგნებულსა და ჩვენს ქვეყ-ნის ავკარგის კარგად მკოდნეს საე-ჭვილ არ მიანიჩა. პატრიარქებმა მო-კამათებ არც ამას მაკმარა. „სუსტის საბუთებით განვიადებული ქადაგება“ უფრო სახელდასრულ ჩემს ნათქვამს, ხოლო თითონ იმდენი რიბი და უნარი გამოიჩინა მსჯელობაში, რომ ყო-ველად მარტვი და ცხად ამბავი ო-მდენსამე ფელეტონად გავქმნა და სა-ბუთის სამკველ-კი ვერაზად ჩაურ-თო. ალბად არ იცის, რომ

სიტყვის სიმართლე სამწიფელს ანებებს და ვერ ამახსნა.

ალბად არ გავგებთ, რომ რამდენიმე ფელეტონი-კი არა, შეიძლება რამდენიმე ტრამი დაიწეროს, ხოლო, სიმართლე ერთის პატივის ოდენა არ მოიპოვებოდეს შიგ. საქმე სამართლის თქმა და არა ქეპა-ქუბილი მრავალ სიტყვილობის! ასე თუ ისე, მე ვერ ვეთათხმებ მოსახრებას ბ.ნის ხოტევილისა, რომელსაც მხოლოდ შემდეგი შემოქმედა ვადავო:

ვინს ნანავი უკვლამთობა, მრუდელ ზნას და მსიქისის ფარტისის მე პურსა ნუღარ მაქმევეს, რაც იმ ფეტილად გამოატყობს.

დათოკა ვერმიტანა შვილი

სული შიკონდს, მაგრამ მგონია, რომ საუკუნოდ ცხოვრება და ერთსა-მისა...

— მე მიხატეს, რომ თქვენ უარ-ყოფთ იმას, ვითომც „შთაონებთ“ შეიძლება აღვკაცოთ ჩაღვნი, ვითომც ყოველთვის, როდესაც...

— მართალია, — სთქვა შარკომ, — ჩვენ ვერას დროს ვერ მოვახერხებთ დაგვეტკიცებინა, რომ ამ ნაირი შთაგონება შესაძლებელია, რომ კაცი...

ჩვენის სურვილის იპარაღად გარდაიქცეს, კაცის კვლა დამაინის ბუნების წინააღმდეგა და იმდონად ძლიერი...

შთაგონებას ყოველთვის წინააღმდეგობას უწევს. თუმცა მე ბევრი ვიკვლიე, ბევრჯერ ვსცადე, მაგრამ ვერც ერთ ცოტელ ვერ დავერწმუნდი, რომ ეს შესაძლებელი იყოს. მე არ ვიცი, შეიძლება შორიდგან შთაგონება თუ არა...

მე რომ ყველა ამაებს გამოეუღებე ჩემ ტივს რა დემონთვობადა, რად გარდაიქცეოდა, ხომ გაიძიროდნენ ერთმანერთში მცირე მისი ნაწილი...

ნეტა იხილა კმარა, რომ აღმოვაჩინე ახალი ყვავილი, რომლითაც უნდა იარონ სხვებმა და დიდნი კიდევ...

ხოლო საჭიროა ყოველთვის გვექონდეს bon sens (სადი ქვეუ). მეცნიერებაში ხელოვნებაც არის საჭირო, და უნდა სწორად, ზედმიწევნით ამოჩვეულ რიგისა საგანს გამოაკლდეს...

არ კმარა კაცი მხოლოდ მეცნიერი იყოს, ამასთანავე პოეტ-არტიტიული ნიჭიც უნდა ჰქონდეს, რომ, რასაც უკეთი ვერ მიხვდება, ნიჭმა აგრძნობინოს.

სასამართლოს მადინაჲ იუსტიციის მინისტრს შეეძქს სახელმწიფო საბჭოში დასამტკიცებლად პროკეტი, რომლის ძალით უნდა შეცვლილ იქნას ეზნანდელი კანონი შესახებ გამოძიებისა და პროკურორის უფლებების. ამ პროექტიდან სჩანს, რომ შემდგომი გამოძიების ალაგს ვეღარავინ მიიღებს ისე, თუ სამომავლოდ ნაწილში არ იმსახურა ხუთი წელიწადი. ახალგაზრდა კაცო, რომელთაც თუნცა ლაქმთაგრებინოთ იუსტიციული განათლება და დანიშნულ იქნებიან დროებით გამოძიებულთნ გამოსაცდელად, არ შეიძლება საკუთრად არც ერთი საქმე გამოსაძიებელი იდრე სამის წლით...

სასამართლოს მადინაჲ

იუსტიციის მინისტრს შეეძქს სახელმწიფო საბჭოში დასამტკიცებლად პროკეტი, რომლის ძალით უნდა შეცვლილ იქნას ეზნანდელი კანონი შესახებ გამოძიებისა და პროკურორის უფლებების. ამ პროექტიდან სჩანს, რომ შემდგომი გამოძიების ალაგს ვეღარავინ მიიღებს ისე, თუ სამომავლოდ ნაწილში არ იმსახურა ხუთი წელიწადი. ახალგაზრდა კაცო, რომელთაც თუნცა ლაქმთაგრებინოთ იუსტიციული განათლება და დანიშნულ იქნებიან დროებით გამოძიებულთნ გამოსაცდელად, არ შეიძლება საკუთრად არც ერთი საქმე გამოსაძიებელი იდრე სამის წლით...

იუსტიციის მინისტრს შეეძქს სახელმწიფო საბჭოში დასამტკიცებლად პროკეტი, რომლის ძალით უნდა შეცვლილ იქნას ეზნანდელი კანონი შესახებ გამოძიებისა და პროკურორის უფლებების. ამ პროექტიდან სჩანს, რომ შემდგომი გამოძიების ალაგს ვეღარავინ მიიღებს ისე, თუ სამომავლოდ ნაწილში არ იმსახურა ხუთი წელიწადი. ახალგაზრდა კაცო, რომელთაც თუნცა ლაქმთაგრებინოთ იუსტიციული განათლება და დანიშნულ იქნებიან დროებით გამოძიებულთნ გამოსაცდელად, არ შეიძლება საკუთრად არც ერთი საქმე გამოსაძიებელი იდრე სამის წლით...

იუსტიციის მინისტრს შეეძქს სახელმწიფო საბჭოში დასამტკიცებლად პროკეტი, რომლის ძალით უნდა შეცვლილ იქნას ეზნანდელი კანონი შესახებ გამოძიებისა და პროკურორის უფლებების. ამ პროექტიდან სჩანს, რომ შემდგომი გამოძიების ალაგს ვეღარავინ მიიღებს ისე, თუ სამომავლოდ ნაწილში არ იმსახურა ხუთი წელიწადი. ახალგაზრდა კაცო, რომელთაც თუნცა ლაქმთაგრებინოთ იუსტიციული განათლება და დანიშნულ იქნებიან დროებით გამოძიებულთნ გამოსაცდელად, არ შეიძლება საკუთრად არც ერთი საქმე გამოსაძიებელი იდრე სამის წლით...

სა და იმ შემთხვევაშიაც გამოძიებულნი პასუხის მებეღლნი იბრან თივს თანაშემწეთა მაგერო. გაიდლებულ იქნება პროკურორის უფლება და მონაწილეობა გამოსაძიებელ საქმეში და აგრეთვე მონაშტება პასუხის გებაც, ვინცღუბა გამოძიების დროს პროკურორი უკანონოდ მოიქცა.

რადგანაც გამოცდილებამ აღმოაჩინა, რომ გამოძიებულნი ხშირად ვერ ხმარობენ ჯეროვან ზომას საშუალების უქონლობის გამო და ვერ მოახდენენ აუცილებელ ხარჯს, რომელიც საპროცესოს საჭიროა, ამის გამო ყოველ გამოძიებულს დაინიშნება წლიურად რაოდენობა ფულისა აღნიშნულ ხარჯისთვის. მაგრამ თითოეულ გაღებულ ხარჯზე წარდგინდოთ უნდა იქნეს საფარგებო ანგარიში.

დეკმა 26 აგვისტო

პატივსაცემი. გამოცხადდა სარკინის გზო ტარიფები თევზის გადატან-გადმოტანისა. ახალი ტარიფი შემოღებულ იქნება 1 ოქტომბრიდან.

27 აგვისტო

პარტი. ტულონის მუნიციპალიტეტის გუშინდელმა კრებამ გარდასწყვიტა რუსეთის ესკარდის დასახელებად ტულონში განსუზღვრელი ხარჯი ვასილოს. ზოგმა პატრიოტულ დასახტეს, რომელთაც რუსეთის ნაფოსანთა პატრესიტულად დღესასწაულებობა უნდა გამართონ. ტულონის მუნიციპალიტეტის საბჭომ იმავე აზრით კომისია დაარსა. საფარანგეთის ესკარდა მიეგება რუსეთისს.

პეტერბურგის ბიჭეა, 17 აგვისტო

Table with 4 columns: Item, Price, etc. Includes items like 'ქვეყნის მინისტრის...' and 'საქონლის...'.

რადექციისაგან. ქუთაისიდან გვეიხებინა, რას ნიშნავს იკუარის ბანკის ზედამხედველ კომიტეტის აგანაჲნებს დაბეჭდვა „იგერის“ 181 და 182 ნომერებში: ეფანანებოთ ამ „განაჲნებს“ შინაგანს, თუ არა? ამის გამო საჭიროდ მიგანჩნია გამოცხადება, რომ მოხსენიებული განაჲნეში დაბეჭდვა „იგერისში“ მხოლოდ ქუთაისის ბანკის ზედამხედველ კომიტეტის თხოვნით.

რადექციისაგან. ქუთაისიდან გვეიხებინა, რას ნიშნავს იკუარის ბანკის ზედამხედველ კომიტეტის აგანაჲნებს დაბეჭდვა „იგერის“ 181 და 182 ნომერებში: ეფანანებოთ ამ „განაჲნებს“ შინაგანს, თუ არა? ამის გამო საჭიროდ მიგანჩნია გამოცხადება, რომ მოხსენიებული განაჲნეში დაბეჭდვა „იგერისში“ მხოლოდ ქუთაისის ბანკის ზედამხედველ კომიტეტის თხოვნით.

გამოსაღები ცნობანი ჩაინის ზვის მინოსალა ტულისიდან ბათუმს მიღის საფოსტო მარტებელი 9 ს. 80 წ. დლო. ბათუმიდან ტულისის მოღის. 9 2 წ. საღ. 12 ს. 25 წ. შუად ტულისიდან ბაქუს მიღის 1 ს. 20 წ. შუად.

ბათუმიდან ტულისის მოღის. 5 ს. 50 წ. საღ. ტულისისა და განჯას შუა. ტულისიდან განჯას მიღის. 9 ს. 80 წ. საღ. განჯიდან ტულისის მიღის. 7 ს. 20 წ. დლო. ტულისიდან ხაშურს მიღის 8 ს. დლო. ხაშურიდან ტულისის 8 ს. 10 წ. დლო. მიმისვლა ტულისის გემების შავს წვავაზედ ბათუმიდან გაღის: ბუთ შაბათობით: დღისით 4 საათზე მოკლე გზით, შვიგლის ნოვოროსისკის გზით, შვიგლის ფოსა და ყველა ნვისად-გზრთ. სამ შაბათობით: დღისით საათზე სობუშისა და ნოვოროსისკისით.

ბათუმი შაბათობით: დღისით სწორე გზით ყრისა და ნოვოროსისკისით. 3 არასაქობით: საღამოთ შორის გზით ყველა ნვისად-გზრთში შვიგლის. ფოთში შაბათობით: საღამოთ და სახალ-საშაბათობით: დღისით სახალბო და საქონლისა ოდღისიდან. ბუთ შაბათობით: სახალბო და საქონლისა ბათუმიდან, დღისით.

ბანსალაუბანი ივანე იაკობის ქე დოღოღონ-ქო პირველ ენკენისთიფადე კმირა-ღობით კერძო ვეჟოლ ლოლაი-თურთ სასომატაბარო სისხლის სა-მართლისა და გაიქვანის საძმ-მახედ მისცემს მსურველთ რჩევის-საღვარეო ლოლაიბის, მოსტაროების სახლს, ქე გორში.

ტულისის ქალაქის გამგებობა იმით აცხადებს საყოველოად, რომ 4 სექტემბრს გამგებობისევე დარბაზში, 12 საათზედ დანიშნულია ვაჭრობა იარბუქში დღესი იჯარით ვას-ადგენი. დაწერილებით პირობების შეტკობა შეიძლება გამგებობის კონტე-ლორიაში, ყოველ დღე, დღისით 9 საათიდან 1 საათამდე.

ივანე იაკობის ქე დოღოღონ-ქო პირველ ენკენისთიფადე კმირა-ღობით კერძო ვეჟოლ ლოლაი-თურთ სასომატაბარო სისხლის სა-მართლისა და გაიქვანის საძმ-მახედ მისცემს მსურველთ რჩევის-საღვარეო ლოლაიბის, მოსტაროების სახლს, ქე გორში.

ტულისის ქალაქის გამგებობა იმით აცხადებს საყოველოად, რომ 4 სექტემბრს გამგებობისევე დარბაზში, 12 საათზედ დანიშნულია ვაჭრობა იარბუქში დღესი იჯარით ვას-ადგენი. დაწერილებით პირობების შეტკობა შეიძლება გამგებობის კონტე-ლორიაში, ყოველ დღე, დღისით 9 საათიდან 1 საათამდე.

ივანე იაკობის ქე დოღოღონ-ქო პირველ ენკენისთიფადე კმირა-ღობით კერძო ვეჟოლ ლოლაი-თურთ სასომატაბარო სისხლის სა-მართლისა და გაიქვანის საძმ-მახედ მისცემს მსურველთ რჩევის-საღვარეო ლოლაიბის, მოსტაროების სახლს, ქე გორში.

ტულისის ქალაქის გამგებობა იმით აცხადებს საყოველოად, რომ 4 სექტემბრს გამგებობისევე დარბაზში, 12 საათზედ დანიშნულია ვაჭრობა იარბუქში დღესი იჯარით ვას-ადგენი. დაწერილებით პირობების შეტკობა შეიძლება გამგებობის კონტე-ლორიაში, ყოველ დღე, დღისით 9 საათიდან 1 საათამდე.

ივანე იაკობის ქე დოღოღონ-ქო პირველ ენკენისთიფადე კმირა-ღობით კერძო ვეჟოლ ლოლაი-თურთ სასომატაბარო სისხლის სა-მართლისა და გაიქვანის საძმ-მახედ მისცემს მსურველთ რჩევის-საღვარეო ლოლაიბის, მოსტაროების სახლს, ქე გორში.

1 სექტემბრიდან ქე გორში მი-ღებს მსურველთ და აღღებს რჩევის სახსლებს სამართალისა, სამოქალაქ-ქო და გამაჯანის შესახებ საქმეებში. საღვარეო კერძო ვეჟოლის ლოლაიბის, სახლი მოსტაროების.

1 სექტემბრიდან ქე გორში მი-ღებს მსურველთ და აღღებს რჩევის სახსლებს სამართალისა, სამოქალაქ-ქო და გამაჯანის შესახებ საქმეებში. საღვარეო კერძო ვეჟოლის ლოლაიბის, სახლი მოსტაროების.

გამოსაღები ცნობანი პირველი კერძო საქმეკურნალო ექიმის ნაგასარდისისა (გუგაში, ვარანკოვის ძეგლის პირდაპირ). ავადმყოფთ იღებენ და სინჯავენ ექიმნი ყოველ-დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დელოაობით იღებენ: პ. ა. ნაგასარდისა, 11—12 საათამდის იმით, ვისაც სკირის სნეულ-ებანი: გარგანი (ბირურგული), კიბლებსა, ვენერული და ათაშანგი (სი-ფილისი). გ. მ. ჩაქვანა, 9—10 1/2 საათამდის, სნეულებანი: თვლის და ნერვე-ბისა—ტაშვი ტვიცილებსა. გ. გ. რუგაკაძე, 10—11 1/2 საათამდის, სნეულებანი: შინაგანი, ბა-გშევისა და. დღდათა სქესისა. ი. ჭ. შროტავაძე, 11 1/2—12 1/2 საათამდის, სნეულებანი: ყურს, ყელის და ცხვირისა. ა. ჰ. კარაბეგაძე, 1—1 1/2 საათამდის, სნეულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

საღამოაობით მიიღებენ: ი. გ. ჩუჭუტაკაძე, 5—6 საათამდის, სნეულებანი: თვლის და გულ-მკერდის; ხიშირად და მიკროსკოპიულად გისინჯავს ნახველს (ხორხს) და შარდს. ა. ა. გაღამაძე, 6—7 საათამდის, სნეულებანი: ათაშანგი (სიფილი-სი), ხორცის კანის და გარგანის (ბირურგული). ბ. ა. ნაგასარდისა, 7—7 1/2 საათამდის. ქ. ი. ფარნაქია, 7 1/2—8 საათამდის, სნეულებანი: ყურის, ყელის, და ცხვირის, ორწაბათობით, ოთხწაბათობით და პარასიტობით. რჩევა-დარიგების და რეცეპტის დაწერის ფსიხია შარკია; ფსიხ-ექიმთა კრების რჩევისათვის (კონსილიუმიისათვის) და ოპერაციებისათვის—მორაგებობით. დირექტორი სამკურნალოსა, დოქტორი მედიცინისა ნავასარდისანი.

წინამძღვრიანთ კარის სასოფლო მეურნეობის სკოლაში წინამძღვრიანთ კარის სასოფლო მეურნეობის სკოლაში 1 სექტემბრი-დან ნამდ მიღებულ იქნება ჯანმრთელი ყმაწვილები, არა ნაკლებ ათის წლისა, ყველა წოდებისა, ეროვნებისა და სარწმუნოებისა.

ვისაც სურვილი აქვს სკოლაში ყმაწვილი მიიბაროს, იმან უნდა პირად ანუ წერილით განუცხადოს თავისი სურვილი სკოლის მზარუნველს ან ავანს მესწავლელს (მომრიგებელს მოსამართლეს) ქ. ტულისში, სკოლის ზედამხედველს სოფ. წინამძღვრიანთ კარში, წარმოადგინოს ყმა-წვილის წოდების მოწმობა, სინაღის კანტორიდან მიღებული, ან მიღებისაგან მიტეხული აღმოწერილობა წოდების წიგნიდან და იმ სკოლის მოწმობა, სადაც ბავშვს უწინ უსწავლია. გამოცხად ყმაწვილებსა მოსამზადებელს კლასის პირველს განყავილებსაში არ იქნება. მხოლოდ ვინც მოსამზადებელ კლასის დანარჩენ განყოფილებაში შესვლას მოინ-დომებს, იმას უნდა ჰქონდეს შესაფერი მომზადება და სწავლა.

სასწავლო სკოლის გუგის შეადგენენ: 1) საღმრთო წერილი, 2) ქართუ-ლი და რუსული ენები, 3) არითმეტიკა და პრაქტიკული გეომეტრია, 4) სამშობლოს შესწავლა, მკლე გეოგრაფია, რუსეთისა და ევროპის სახელ-მწიფოებისა და საზოგადო მიმოხილვა ქვეყნებისა, 5) ბუნების მეცნიერება, 6) სამეურნეო საგნები: მიწის შემუშავება, მეფლობა, მეფობისა, ვახის მოვლა-მოშენება, დღისის დაყენება, საქონლის და აბრეშუმის ქვის მოვლა-მოშენება, მეფეტურება, და სასოფლო მეურნეობის ანგარიშის ცოდნა, 7) ხატვა, 8) საეკლესიო და საერო გლობა, 9) სწავლა ხელოსნობისა: დუ-გლორისა, მჭედლობისა და წიგნების კაზმისა.

სკოლაში ყმაწვილები უსასწავლოდ მიიღებენ სწავლას და ყველა სასწავლო ნივთებს, მხოლოდ დედამამამ, ანუ იმთამ მიაღდიღემ უნდა ყმაწვილს სოფელში ბინა უშოვოს, ჩააცვას და დახუროს.

სკოლაში მიღებიან ისეთი მობრადილი ყმაწვილებიც, რომელთაც სწავლა სხვა სასწავლებელში გაუთავებიათ და სურვილი აქვთ სასოფლო მეურნე-ობა შესწავლონ და ფერამი იყარჯინონ.

შორ მხრიდან მოყვანილ ყმაწვილებისათვის სოფ. წინამძღვრიანთ-კარში გამართულია სკოლის ხარჯით: 30 შუგარდასთავს საღვარეო. ყველა საქმეს ამ საღვარეოსს თვით სკოლის ჰელდაგოური კრება განავებს. თითო შვიგრიდს შესანახავად დანიშნულია გერ-ჯგობობით თვეში შვიდი მანათი, შემდეგში სკოლის მმართველობა ეტყება, ეს ფასი შეამკიროს. ყმაწვილს დღლა-საღამოს მიეცემა სტაქანი ჩიხი, ანუ რძე პური, შუადღისას საუხე და სწავლის შემდეგ საღამო თითო კერძი: ხსნილი ხახნილი და მარხვა-ში სანარხეო. კვირაში ერთხელ საცალი გამოეცელება.

ვისაც სურს მიიბაროს ყმაწვილი სკოლის საღვარეოში, იმან უნდა წარმოადგინოს: შესანახავი თოვილი წლის ფული 84 მანეთი. ყმაწვილს უნდა ჰქონდეს კიბოტი (შეუძლიან შემოატანოს სამი მანათი კიბოტის სასყიდლად), ქვეშავები, სამი ხელი საცვლი და სამი ხელი სკოლისათვის დაწესებული ტანთსაცმელი: ერთი სახაშითა და ორი სახაშუსული.

ფული და ყოველგვარი წერილი გამოეგზავნება შემდგის ადრესით: Станция Мхедვე, смотрителю Цинмагварият-карской селско-хозяйственной школы.

1 სექტემბრიდან ქე გორში მი-ღებს მსურველთ და აღღებს რჩევის სახსლებს სამართალისა, სამოქალაქ-ქო და გამაჯანის შესახებ საქმეებში. საღვარეო კერძო ვეჟოლის ლოლაიბის, სახლი მოსტაროების.